

מזיקי רימון בערבה, הכרה פנולוגיה והדברה משולבת

חוקר אחראי: אבי סדובסקי – מו"פ ערבה דרומית

רקע תאור הבעיה ומטרות המחקר :

רימון בערבה מהווה נישא ייחודית, חדשה, מבחינת ממשק גידול ושיווק בהשוואה לאזורי הגידול המסורתיים במרכז וצפון ישראל. עקב תנאי האקלים הקשים בערבה, האיכות הנמוכה של הקרקע והמים, ומגוון הפגעים, יש לבחון, להתאים, ולפתח במידת הצורך את הידע הקיים באזורים היותר קרירים לתנאים המקומיים. במחקרים קודמים נמצא כי זני הרימון הבכירים, בעלי קליפה וארילים אדומים וזרע רך, "עכו" ו"שני-יונאי", גדלים בהצלחה בערבה ומגיעים להבשלה בסוף יולי (כחודש לפני הבשלת רימונים במרכז הארץ). תקופה ייחודית בה אין רימונים טריים באיכות גבוהה בשווקי היצוא. ניתן יהיה לשווק פרי לשווקים אלה בתנאי פרי מופחת כימיקלים הגדל בממשק הדברה משולבת ידידותי לאדם והסביבה. על מנת ליישם ממשק הדברה משולבת בגידול מסוים יש להגדיר את מזיקי המפתח של הגידול, ללמוד את הפנולוגיה שלהם, המועד בו הם גורמים לנזק בגידול, מהות הנזק ומשמעותו הכלכלית, אויבים טבעיים ואמצעי ההדברה היעילים ביותר. מהידע שנצבר עד כה בתחום הגנת הצומח ברימון, נראה כי קיים הבדל מהותי במגוון פרוקי הרגליים ברימון בערבה לאלה במרכז והצפון. ההבדל הוא בסוגים ומינים, אויבים טבעיים, פנולוגיה, הנזק לו הם גורמים ויעילות ההדברה של תכשירי הדברה המותרים ברימון. מסיבה זאת גובשה תכנית מחקר רחבה בתחום הגנת הצומח ברימון בערבה.

מטרת העבודה:

זיהוי והגדרת מזיקי הרימון בערבה, לימוד הפנולוגיה שלהם, הערכת הנזק לו הם גורמים, קביעת סיפי פעולה להדברה ופיתוח ממשק הדברה ידידותי (לסביבה ולאדם) המסתמך על הידע שיצטבר תוך הפחתה משמעותית של ישום תכשירי ההדברה בפרדס הרימונים.

מהלך המחקר ושיטות העבודה:

מבוצע ניטור קבוע אחת לשבוע עד שבועיים (בהתאם לעונה) אחר מזיקים אפשריים בחלקות רימון בערבה. במידת הניתן מבוצעת הגדרה של המזיק, הערכת הנזק בפועל ונבדקת יעילות תכשירי ההדברה המיושמים.

תוצאות ביניים:

נמצאו מספר רב של פרוקי רגליים התוקפים את הרימונים בערבה דרומית. רובם לא גורמים לפגיעה בגידול. כנימת עלה הרימון המהווה מזיק מספר אחד במידה ולא מודברת בעיתוי הנכון, מודברת ביעילות רבה ע"י טיפול בודד באקטרה עם הופעתה באביב. כנימות עש (הרימון, הטבק, שחורה) מופיעות לקראת הסתיו לאחר הקטיפה ולכן לא מיושם טיפול להדברתן למרות פגיעה בינונית עד קשה בעלים. כחליל הרימון פוגע ב 1% עד 5% מהפרות ולכן לא מבוצעת הדברה. ישנם זחלי עשים לא מוגדרים עדיין (כנראה עש החרוב) הפוגעים בחלק מהפרות לפני ההבשלה (עד 10% בחלק מהזנים בשנים קשות). היות והם לא הוגדרו עדיין לא מבוצע טיפול הדברה. נמצאו מספר רב של אויבים טבעיים אפשריים אולם מידת יעילותם לא נבדקה עדיין.

מסקנות ובעיות שיש לתת להם פתרון בהמשך:

עד כה ההחלטה להימנע ככל הניתן מיישום תכשירי הדברה כנגד כל מזיק אפשרי הוכיחה את עצמה. יש ירידה חזקה ברמת הפגיעה מפרוקי רגליים בהשוואה למצב בתחילת התכנית. אם זאת יש להמשיך ולבדוק ולהגדיר את העשים הנוברים בפרי ובחינת תכשירים להדברתם, יש לבחון תכשירים נוספים להדברת כנימות עלה באביב מחשש להתפתחות עמידות או ו פרוק מואץ בקרקע.